

Robert Patryk Dziembowski

"Prawnicy i dziennikarze -
współpraca, rywalizacja,
manipulacja", red. Elżbieta Łojko,
Warszawa 2013 : [recenzja]

Studia Prawnoustrojowe nr 22, 313-314

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Elżbieta Łojko (red.), *Prawnicy i dziennikarze – współpraca, rywalizacja, manipulacja*, Stowarzyszenie Absolwentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013, ss. 216.

Publikacja pod redakcją Elżbiety Łojko *Prawnicy i dziennikarze – współpraca, rywalizacja, manipulacja* jest dziełem czwórki autorów związanych z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Stanowi opracowanie niezwykle ciekawe, a przy tym stanowiące cenne opracowanie problemu relacji dziennikarz–prawnik.

Autorzy podjęli się przeprowadzenia badań analizujących relacje między sprawozdawcami sądowymi a przedstawicielami zawodów prawniczych, którzy uczestniczą w wymiarze sprawiedliwości. Do najważniejszych hipotez badawczych należała ambiwalentna postawa parowników w stosunku do medialnych relacji, często krytykowanych przez środowiska prawnicze, choć również wykorzystywanych do budowania własnej popularności. Kolejną hipotezą badawczą był wypaczony wizerunek prawników prezentowany w mediach, które z jednej strony wskazują na niepoprawność działania wymiaru sprawiedliwości, a z drugiej idealizują działania i osiągnięcia wybranych prawników (autorzy posługują się nawet pojęciem „celebrytów”). W końcu niezwykle ciekawą hipotezą badawczą było podejście dziennikarzy do relacjonowanego materiału oraz sam proces wybierania postępowań pod kątem ich atrakcyjności u odbiorców.

Zespół badawczy przeanalizował sprawozdania sądowe oraz informacje o toczących się procesach karnych prezentowane w „Rzeczpospolitej”, „Gazecie Wyborczej”, „Super Expressie”, „Trybunie” oraz „Naszym Dzienniku”. Część pracy oparto na wywiadach realizowanych na podstawie kwestionariusza (uwzględniającego różnice w zależności od respondentów – sędziów, prokuratorów, adwokatów i dziennikarzy).

Publikacja składa się z dziewięciu rozdziałów oraz ze wstępu. W rozdziale pierwszym „Problemy badawcze i realizacja badań” Elżbieta Łojko przedstawiła założenia i hipotezy badawcze oraz dokonała charakterystyki materiału badawczego i metodologię badań. Rozdział drugi „O potrzebie badania wzajemnych relacji między prawnikami a dziennikarzami”, którego autorką jest również Elżbieta Łojko, prezentuje badania dotyczące społecznego odbioru zawodów prawniczych, w tym ocenę działania wymiaru sprawiedliwości

oraz uczestniczących w nim prawników (z zaprezentowanych badań wynika, iż Polacy są w swoich opiniach podzieleni). Autorka przedstawia także stosunek dziennikarzy do opisywanych procesów sądowych.

W rozdziale trzecim „Pośrednie i bezpośrednie źródła wiedzy o prawie” Agata Raczkowska opisuje znaczenie zasady jawności w postępowaniu, przy czym kładzie nacisk na jej rolę w postępowaniu sądowym i współczesnym społeczeństwie (porusza m.in. kwestię teatralizacji procesu). Prezentuje podstawy prawne gwarantujące jawność rozprawy sądowej (przepisy kodeksu postępowania karnego oraz prawa cywilnego). Temat środków masowego przekazu jako źródeł informacji o prawie jest przez tę autorkę kontynuowany w rozdziale czwartym pt. „Wpływ sprawozdawczości sądowej na świadomość prawną”, w którym szczególną uwagę zwraca na zagadnienie założeń sprawozdawczości sądowej w porównaniu do rzeczywistej praktyki. Kolejny rozdział to praktyczne ukazanie wcześniejszych wywodów. Agata Raczkowska opisuje w nim wybrane procesy w sprawozdawczości sądowej: sprawę doktora Mirosława G. oraz senatora Krzysztofa Piesiewicza, proces osób odpowiedzialnych za wprowadzenie stanu wojennego i oskarżonych o dokonanie linczu we Włodowie.

W rozdziale szóstym „Medialne wizerunki działalności zawodowej prawników” Elżbieta Łojko ukazuje uwarunkowania zawodowego wizerunku prawników (wskazując m.in. na stereotypy) oraz medialne wizerunki sędziów, prokuratorów i adwokatów. Jednocześnie przedstawia reakcje na doniesienia medialne ich dotyczące.

Rozdział siódmy, autorstwa Pawła Rochowicza, „Opinie o trudnościach wykonywania zawodu sprawozdawcy sądowego” dotyczy problemu skuteczności przekazu z procesu sądowego. Autor zaznacza, że skomplikowana tematyka nie współgra często ze skutecznością i jasnością przekazu.

W rozdziale ósmym „Strategie współpracy prawników z mediami – sprawozdawczość w świetle jupiterów” Monika Dziurnikowska-Stefańska opisuje wpływ mediów na uczestników postępowania sądowego oraz wzajemne relacje tych podmiotów. Wskazuje m.in. na uciążliwość przekazów medialnych dla składu orzekającego i podnosi zarzut „podkreśniania” relacji z procesów.

Ostatni rozdział, którego autorką jest Elżbieta Łojko, stanowi podsumowanie poruszanych wcześniej wątków.

Warto zauważyć, że wkład pracy Autorów w stworzenie monografii jest bardzo duży. Nie tylko niezwykle interesujące badania zasługują na wysoką ocenę, ale także poprawność językowa oraz logiczna struktura publikacji. Należy podkreślić, iż książka *Prawnicy i dziennikarze – współpraca, rywalizacja, manipulacja* jest jedną z niewielu wartościowych prac (obok pozycji Bogusława Michalskiego czy Olgi Krajniak *Sprawozdanie prasowe ze sprawy karnej*) dotyczących relacji dziennikarzy i prawników, której tak istotna część dotyczy sprawozdawczości sądowej. Jest to pozycja zdecydowanie godna polecenia.

Robert Patryk Dziembowski